

Határozatok Tára

C-198/14. sz. ügy

**Valev Visnapuu
kontra
Kihlakunnansyyttjä ja Suomen valtio – Tullihallitus**

(a Helsingin hovioikeus [Finnország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — EUMSZ 34. cikk és EUMSZ 110. cikk — 94/62/EK irányelv — Az 1. cikk (1) bekezdése, a 7. cikk és a 15. cikk — Alkoholtartalmú italok más tagállamból való távértékesítése és szállítása — Bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adó — Mentesség a palackok visszaváltási vagy betétdíjas rendszerhez tartozása esetén — EUMSZ 34. cikk, EUMSZ 36. cikk és EUMSZ 37. cikk — Alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi engedélyére vonatkozó követelmény — Alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésének monopóliuma — Igazolás — Egészségvédelem”

Összefoglaló – A Bíróság ítélete (ötödik tanács), 2015. november 12.

- Környezet — Hulladékok — Csomagolás és csomagolási hulladék — 94/62 irányelv — Teljes körű harmonizáció — Hiány — Ugyanazon tárgykörre vonatkozó nemzeti jogszabály összeegyeztethetőségének nem csupán a harmonizációs intézkedés, hanem egyben az elsődleges jog alapján történő értékelése*
(94/62 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (1) bekezdés, 7. és 15. cikk)
- Adórendelkezések — Belső adók — Fogalom — Egyes italcsomagolásokat terhelő jövedéki adó — A betétdíjas visszaváltási rendszerhez tartozó italcsomagolások mentessége — Bennfoglaltság — Feltételek*
(EUMSZ 34. és EUMSZ 110. cikk)
- Adórendelkezések — Belső adók — A behozott termékek hasonló belföldi termékekkel szembeni hátrányos megkülönböztetésének tilalma — Egyes italcsomagolásokat terhelő jövedéki adó — A betétdíjas visszaváltási rendszerhez tartozó italcsomagolások mentessége — Megengedhetőség — A csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62 irányelv megsértése — Hiány*
(EUMSZ 110. cikk; 94/62 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (1) bekezdés, 7. és 15. cikk)
- Kereskedelmi jellegű állami monopóliumok — A Szerződés rendelkezései — Hatály — Monopólium fennállására és működésére vonatkozó szabályok — Alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésének nemzeti monopóliuma — E monopólium alól az alkoholtartalmú*

italok kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó engedéllyel rendelkező személyek részére kivételeket biztosító szabályozás — A monopólium működésétől elválasztható engedélyezési rendszerek — Az EUMSZ 37. cikk alkalmazhatatlansága — Az EUMSZ 34. cikkre tekintettel történő értékelés

(EUMSZ 34. és EUMSZ 37. cikk)

5. *Kereskedelmi jellegű állami monopóliumok — EUMSZ 37. cikk — Tárgy — Az értékesítési monopóliumok olyan módon történő kiigazítására való kötelezettség, amely kizárja a hátrányos megkülönböztetést a más tagállamokból származó áruk kereskedelmével szemben*

(EUMSZ 37. cikk)

6. *Áruk szabad mozgása — Mennyiségi korlátozások — Azonos hatású intézkedések — Olyan tagállami szabályozás, amely a más tagállamban letelepedett eladóval szemben az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelményét írja elő — Megengedhetőség — Feltétel — A közegészség és a közrend védelme — A nemzeti bíróság általi vizsgálat*

(EUMSZ 34. és EUMSZ 36. cikk)

1. Az uniós szinten kimerítő harmonizálás tárgyát képező területen tett bármely nemzeti intézkedést a harmonizációs intézkedés rendelkezései, nem pedig az elsődleges jog alapján kell megítélni. E tekintetben annak vizsgálatakor, hogy a valamely irányelv által végrehajtott harmonizáció kimerítő jellegű-e, a Bíróságnak az adott rendelkezések értelmezéséhez nemcsak azok kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetüket, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell vennie, amelynek a részét képezik.

A csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, valamint 7. és 15. cikke által megvalósított harmonizáció nem kimerítő jellegű. Következésképpen az e cikkeket végrehajtó nemzeti intézkedéseket nemcsak ezen irányelv rendelkezéseire, hanem egyúttal az elsődleges jog vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel kell vizsgálni.

A 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint ugyanis ezen irányelv célja, hogy összhangba hozza a csomagolással és csomagolási hulladékkal való gazdálkodásra vonatkozó nemzeti intézkedéseket, egyfelől annak érdekében, hogy megakadályozza azoknak a tagállamok és a harmadik országok környezetére gyakorolt hatását, vagy csökkentse e hatást, ilyen módon biztosítva a környezet védelmének magas szintjét, és másfelől hogy biztosítsa a belső piac zavartalan működését, valamint megakadályozza a kereskedelem útjába állított akadályokat, és a verseny torzítását és korlátozását az Unión belül.

A 94/62 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdése úgy rendelkezik, hogy a visszaváltási és/vagy begyűjtési rendszerek, valamint az újrahasználati vagy hasznosítási rendszerek – hátrányos megkülönböztetés nélkül – az importált termékekre is vonatkoznak, beleértve a részletes rendelkezéseket és a rendszerekbe való belépésre megállapított díjakat, és e rendszereket úgy kell kialakítani, hogy a „Szerződéssel összhangban” elkerüljék a kereskedelem akadályozását vagy a verseny torzulását. Így e cikk nem valósít meg kimerítő harmonizációt, hanem a Szerződés vonatkozó rendelkezéseire utal vissza.

A 94/62 irányelv 15. cikke szintén nem valósít meg harmonizációt, hanem feljogosítja a Tanácsot gazdasági eszközök elfogadására az ebben az irányelvben meghatározott célkitűzések megvalósításának előmozdítása érdekében, vagy ilyen intézkedések hiányában a tagállamok járhatnak el „a Szerződésből eredő kötelezettségek betartásával”. E rendelkezés ezért a Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek az alkalmazását is megköveteli.

(vö. 40–43., 45–48. pont)

2. Valamely pénzügyi teher az EUMSZ 110. cikk szerinti belső adónak minősül, amennyiben a termékek származási helyétől függetlenül, objektív szempontok szerint, általános jellegű belső teherként következetesen érint minden típusú terméket.

Az olyan szabályozásról, amely a palackozott termék literjeként 51 cent összegű jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra, azonban mentesíti e jövedéki adó alól az italospalackokat akkor, ha valamely hatékony visszaváltási rendszerhez tartoznak: egyrészt e jövedéki adó olyan pénzügyi teher, amely általános jellegű belső teherként következetesen érinti a termékek egy adott kategóriáját, nevezetesen az italospalackokat. E tekintetben a Bíróságnak már volt alkalma kimondani, hogy az ártalmatlanításra szánt hulladékokat az EUMSZ 110. cikk értelmében vett termékeknek kell tekinteni. Következésképpen úgy kell tekinteni, hogy a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adó az e rendelkezés értelmében vett termékeket terheli.

Másrészt e jövedéki adó a származási vagy rendeltetési helyüktől függetlenül, objektív szempontok szerint terheli az italospalackokat. E jövedéki adó hatálya alá tartoznak ugyanis mind a nemzeti eredetű, mind az importált italospalackok, amennyiben nem tartoznak valamely hatékony visszaváltási rendszerhez.

Mindebből az következik, hogy az ilyen, bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adó az EUMSZ 110. cikk értelmében vett belső adót képez, amelyet az EUMSZ 34. cikk félretételével, az EUMSZ 110. cikkre figyelemmel kell vizsgálni.

(vö. 51–55. pont)

3. Az EUMSZ 110. cikket, továbbá a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, valamint 7. és 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra, ugyanakkor adómentességet biztosít e palackok hatékony visszaváltási rendszerhez tartozása esetén.

Márpedig a távértékesítést folytató kisebb gazdasági szereplőknél a hatékony visszaváltási rendszerbe való belépéssel vagy az ilyen rendszer létrehozásával jelentkező nehézségek még igazoltságuk esetén sem bizonyítanak a más tagállamokból származó italospalackok és a hasonló hazai termékek közötti, az EUMSZ 110. cikk első bekezdése értelmében vett eltérő bánásmódot. Az ilyen nehézségekből ugyanis nem vonható le olyan következtetés, hogy a más tagállamokból származó italospalackok kisebb valószínűséggel részesülnek egy ilyen rendszerhez tartozás esetén biztosított mentességben, és így azokat a hasonló hazai termékekkel összehasonlítva magasabb adóteher sújtaná.

A 94/62 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdése – amely előírja, hogy a használt csomagolás és/vagy csomagolási hulladék visszaváltási, begyűjtési, újrahasználati vagy hasznosítási rendszerei hátrányos megkülönböztetés nélkül az importált termékekre is vonatkoznak, és hogy e rendszereket úgy kell kialakítani, hogy a Szerződéssel összhangban elkerüljék a kereskedelem akadályozását vagy a verseny torzulását – az ilyen rendszereknek, nem pedig a bizonyos italospalackokat terhelő jövedékiadó-rendszernek a működésére vonatkozik.

A bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adót megállapító szabályozás a 94/62 irányelv 15. cikke értelmében egy tagállam által az említett irányelvben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében elfogadott intézkedésnek minősülhet. Ez a szabályozás ugyanis a „szennyező fizet” elvét hajtja végre, mivel a jövedéki adót azoknak a gazdasági szereplőknek kell megfizetniük, akik nem csatlakoznak valamely italospalack-visszaváltási rendszerhez, így arra ösztönzi a gazdasági szereplőket, hogy e jövedéki adó megfizetésének elkerülése érdekében csatlakozzanak valamely italospalack-visszaváltási rendszerhez, vagy létrehozzák saját ilyen rendszerüket.

(vö. 63., 69., 70., 73., 74., 76. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

4. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 86–92. pont)

5. Az EUMSZ 37. cikk nem követeli meg a kereskedelmi jellegű állami monopóliumok teljes megszüntetését, de előírja kiigazításukat olyan módon, hogy az áruk beszerzési és értékesítési feltételei tekintetében biztosítva legyen a tagállamok állampolgárai közötti bármilyen megkülönböztetés kizárása.

Ezért az EUMSZ 37. cikk előírása szerint a monopólium megszervezését és működését oly módon kell kiigazítani, hogy az áruk beszerzési és értékesítési feltételeire vonatkozóan a tagállamok állampolgárai között ne álljon fenn hátrányos megkülönböztetés, és így a más tagállamokból származó áruk kereskedelmét se ténylegesen, se jogilag ne kezeljék hátrányosan a nemzeti árukéhoz képest, valamint a tagállamok gazdaságai közötti verseny ne torzuljon.

(vö. 94., 95. pont)

6. Az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely más tagállamban letelepedett eladó az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye alá tartozik, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik, feltéve hogy e szabályozás alkalmas a megvalósítani kívánt célkitűzés, a jelen esetben a közegészség és a közrend védelmének megvalósítására, továbbá e célkitűzés nem érhető el legalább ugyanilyen hatékonysággal kevésbé korlátozó eszközök útján, és e szabályozás nem képezi önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközét; mindezeknek a vizsgálatára a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

(vö. 129. pont és a rendelkező rész 2. pontja)